

KOMMUNIST

Mod militariseringen af Norden og Arktis – for fred, demokrati og afspænding

■ I maj samles NATO's udenrigsministre i Helsingborg – ved indgangen til Øresund, midt i en region, der historisk har været præget af handel, civilsamfund og grænseoverskridende samarbejde.

Men det er en saga blot. Fredsforskeren Jan Øberg siger:

”Kun den godtroende – og det skal man ikke være med dagens politik – kan tro, at dette ikke er første skridt på vejen til, at Danmark bliver en atomvåbenmagt... Og enhver, der bruger ordet ”paraply” eller ”afskrækkelse” er intellektuelt helt afrustet. Det er de fleste. Som skatteyder skal du betale endnu mere for at blive mindre sikker, og fordi den danske regering er mere loyal overfor andre magter end overfor sit eget folk”.

Mødet mellem udenrigsministrene vil markere en ny sikkerhedspolitisk epoke, kendetegnet af to afgørende træk:

1. Atommagt i Norden

Med Sveriges og Finlands NATO-medlemskab er hele Norden nu omfattet af alliansens atomdoktrin. Afskrækkelsesstrategien bygger på

atomvåbenkapaciteter fra blandt andre Storbritannien og Frankrig.

Vil det ende med en udstationering af A-våben i Norden? Det vides ikke, men afgørende er den politiske integration i NATO.

Norden er nu indlejret i en atomafskrækkelseslogik, hvor truslen om gensidig udslættelse betragtes som legitim sikkerhedspolitik. Atomvåben omtales igen som ”stabiliserende”.

Det er et historisk brud med den nordiske tradition for nedrustning, afspænding og støtte til internationale ikke-spredningsaftaler.

Denne normalisering er sket uden en bred offentlig debat om konsekvenserne.

Helt anderledes var det i 1984: Norden som atomvåbenfri zone var et resultat af en lang kamp fra fredsbevægelsen i alle dens afskygninger. Det førte i Danmark til den såkaldte fodnotepolitik igangsat af Socialdemokratiet, SF, Radikale Venstre og VS.

I dag kan Socialdemokratiets leder, Mette Frederiksen, ikke forestille sig, at afskrækkelse fungerer uden atomvåben. Vi savner at høre fra medlemmer af Folketinget, at de ikke er enige heri.

2. Arktis

Samtidig intensiveres den militære opbygning i Arktis.

Grønland og det arktiske havområde indgår i en voksende strategisk infrastruktur bestående af overvågnings- og missilvarslingssystemer, øget flåde- og luftaktivitet og militære øvelser.

Arktis omtales ikke længere som en zone for klimabeskyttelse og fredelig udvikling.



I 1980'erne blev der malet en del gavlmalier med budskabet om Norden som atomvåbenfri zone. Et af de få, der er bevaret, er på Nørrebro i København, i Wesselsgade hvor Murerarbejdsmændenes Fagforening havde til huse. Nu har lokalrådet bevilget at renovere gavlen, så den ikke går tabt. Dette er et akvarel af gavlen, som til dagligt hænger i Murerstiftelsen.

Afspænding er erstattet af militarisering.

Har det været genstand for offentlig diskussion? Nej, end ikke som tema i den netop overståede valgkamp. Det viser både et demokratisk underskud, hvor beslutninger med vidtrækkende konsekvenser træffes i lukkede fora af ministre, og nye begrænsninger af, hvad man tør diskutere åbent.

44% af den danske befolkning er imod atomvåben i Norden. Det politiske handlingsrum for alternative

sikkerhedsmodeller er uskadet. Sikkerhed kan kun skabes gennem diplomati og konfliktforebyggelse, genoplivning af nedrustningsinitiativer, styrket international ret og åben demokratisk debat om militære beslutninger.

Fredelig sameksistens kræver

1. Norden som atomvåbenfri zone.
2. En offentlig debat om Arktis' fremtid – med fokus på klima og civilsamfund frem for militær dominans.

3. Initiativer for afspænding og genoptagelse af internationale nedrustningsforhandlinger.

4. At Norden igen bliver en stemme for fred og konfliktløsning – ikke en frontlinje i stormagtskonkurrence.

Udenrigsministrenes møde i Helsingborg bør ikke markere en ny fase af militarisering – Det skal være et vendepunkt.

(se også Thorbjørn Waagsteins artikel på side 11)

Støt bladet
KOMMUNIST
på MobilePay



35 15 40

Leder

Et forudsigeligt valg

■ Danske politikere har skråsikre holdninger til valg uden opposition.

Danmark har netop oplevet et valg uden opposition. Det er ikke første gang, men aldrig har det været så tydeligt som nu. Alle opstillingsberettigede partier er enige om de væsentlige spørgsmål, og de indgik derfor ikke i valgkampen.

Intet parti problematiserede Danmarks NATO- og EU-medlemskab eller de enorme bevillinger, vi bruger på krigen i Ukraine. Intet om legalisering af folkemordet på palæstinenserne. Ikke et ord om USA's kommende bombemål i form af baser på dansk jord eller for den sags skyld, at Norden ikke mere skal være atomvåbenfri zone. Væk var også USA's trussel mod grønlænderne og deres land. Valgkampen kom til at dreje sig om andre ting, ofte emner, der dukkede op undervejs og blev grebet som en redningsplanke, når nu ingen kyst var i sigte.

Hvor skulle man flygte hen

Man talte om "danskerne" og danskernes problemer, som om danskernes problemer var uden forbindelse med den verdenskrig, vi står på randen af og selv har medskyld i. Og man delte kager, mørbrader, benzin og pizzaer ud til vælgerne i mangel af politiske holdninger. Pressen gejlade sig op til at tale om et spændende og uforudsigeligt

valg og udpegede "kongemagere". Valget var alt andet end spændende og uforudsigeligt. Det var så fladt og forudsigeligt som de pizzaer, udenrigsministeren valgte at bestikke sine vælgere med – og lige så vitaminfattigt.

Regeringen faldt. Det var venteligt, og det var ventet. Den forsøgte at sætte sig mellem alle tilgængelige stole og havnede derfor pladask på gulvet. Vælgerne flygtede fra den i et omfang som ikke tidligere set, men havde reelt intet sted at flygte hen. Det var hverken spændende eller uforudsigeligt.

Taburetspillet

Begge de to store regeringspartier fik deres dårligste valg i langt over 100 år. Begge nægtede de på valgnatten at se skriften på væggen og klamrede sig i stedet til, at de fortsat er landets henholdsvis største parti og største borgerlige parti.

Hvis Danmark igen skal blive et levende demokrati, hvor den politiske kamp drejer sig om vigtige, påtrængende spørgsmål, kræver det, at de, der mener noget andet end de herskende, kommer til. Det kræver ophævelse af spærreregler og barrierer, så det ikke sker, at et parti kan samle titusinder af anbefalere og alligevel ikke få lov at opstille.

Havde fagbevægelsen i det mindste f.eks. brugt sine mange midler til at fremlægge sine ultimative

krav fra medlemmerne, om en værdig pensionsalder, truslen om EU-s mindsteløn, at sikre velfærden ved at skrotte budgetloven og ikke mindst at sikre freden for sine medlemmer og kræve, at oprustningsbudgettet på 3,5% af BNP ændres til velfærdsbudget, ja så kunne der have været mobiliseret en befolkning. Her skulle de have presset den såkaldte røde blok.

Klassekampen går videre

Når de såkaldte "røde partier" ikke vil forstå, at man ikke kan løsrive det parlamentariske arbejde fra klassekampen, ender det som vi ser i et svigt. En opbakning til det bestående kapitalistiske samfund.

Det kræver, at den eneste virkelige oppositionskraft, arbejderklassen, samler og organiserer sig og bliver den magt, den burde være. Først der bliver den internationale solidaritet omsat til handling og grundlæggende rettigheder forløst. Kampen og organisering fortsætter. Politikerne skal ikke få fred.



KOMMUNIST

35. årgang

Udgivet af DKP,
Danmarks Kommunistiske Parti
Frederikssundsvej 82
2400 København NV

Telefon 38 88 28 33
Bankkonto 5322 0311328
MobilePay 35 15 40

www.kommunist.dk
www.dkp.dk
kommunist@kommunisterne.dk

Redaktion:
Frederikssundsvej 82
2400 København NV
www.kommunist.dk

ISSN 0906-544X

Ansvarlig overfor presseloven:
Niels Rosendal Jensen

Abonnement:
Halvårs 400,- kr.
Helårs 210,- kr.

– Redigering af april-nummeret er afsluttet 25. marts. Afleveret til DAO 27. marts.
– Deadline for artikler til maj-nummeret er den 13. april. Distribueres den 21. april.

Layout: Karen Hedegaard
Tryk: Kailow Graphic

Bladet kan bringe artikler, som ikke er dækkende for DKP's politiske holdning.

DKP
KOMMUNISTERNE

Bliv medlem af DKP, Danmarks Kommunistiske Parti

Kontakt os på mail: dkp@kommunisterne.dk eller ring til os på telefon **38 88 28 33**, hvis du ønsker at blive medlem af DKP, Danmarks Kommunistiske Parti.

Kommunisme betyder fællesskab.

Det kommunistiske fællesskab har sin baggrund i arbejderklassens nødvendige sammenhold og solidaritet med de svageste. Det har været vores bærende principper i utallige kampe gennem generationer.

Der er derfor ikke noget mærkeligt i, at kapitalismen og kommunismen er uforsonlige modsætninger. Mere forskellige livsopfattelser findes ikke. Vi er de folkelige bevægelser og de svagestes forsvarer.

Kom med i fællesskabet – meld dig ind i DKP.

Tegn abonnement på bladet

KOMMUNIST

1 år 400 kr.
1/2 år 210 kr.

Skriv til kommunist@kommunisterne.dk, hvis du ønsker abonnement på **KOMMUNIST** – bladet, der altid står på de svages og de kæmpendes side.

Giv besked på ovenstående mail-adresse, hvis du ikke ønsker det trykte blad tilsendt – så sender vi dig en PDF-fil i stedet.

KOMMUNIST udkommer ti gange om året.



De sætter ræve til at vogte gæs

Illustration: Grete Folman

■ Skellet mellem rig og fattig har aldrig været større. Alligevel bliver nogle politikere ved med at tale om det rige Danmark, som kun få får del i.

I denne valgkamp blev der talt meget om, hvor rigt Danmark er, og hvor hårdt de få rige vil få det, hvis en formueskat gennemføres. Ikke et ord om den systematiske, legaliserede malkning af vores skattekroner eller om samfundets krigsøkonomi.

Mette Frederiksen (S) måtte finde en grimasse, der kunne passe, som appellerede til de gamle socialdemokratiske dyder. Hun var begejstret over den fulde beskæftigelse. Hun glemmer, at den kan vendes til arbejdsløshed. Så handlede det om de få rigeste, der burde betale lidt aflad til fællesskabet. Sikken en taletid de få rige fik. Hvis de ramte fattigste havde fået samme plads til at vise konsekvenserne af den førte politik, ville befolkningen nok have haft større indsigt og kunne se, hvem der står bag de utallige nedskæringsreformer og -forlig.

Casino-økonomien

Lad os lige slå fast, at aktieafkast ikke er jobskabende eller berigende for andre end den, der ejer aktierne. Jamen, lønmodtagere køber jo også aktier, lyder et af argumenterne. Ja da, men der er stor forskel. Lægger du 100 kroner på nr. 13 i rouletten, eller lægger du 1 million, er der kæmpe forskel på gevinsten, altså udbyttet, profitten. De 100 kroner kan være de sidste på lommen, sidste chance. Lægger man 1 million, har man råd til at tabe dem.

Boligmarkedet er også rent kasino. Lige nu er det "gunstigt". De, der købte tidligere, kan tjene på et salg. Førstegangskøberne må betale i dyre domme. Vi har tidligere set kartoffelkuren og finanskrisen. Nu venter vi bare på, hvornår pyramidespillet vælter som et korthus. Endnu en chance. Ingen tryghed.

I samme båd

Politikerne hævder, at vi har

lige muligheder. Mennesker, som har tjent vildt og voldsomt, altså de, der roses for deres "iværksættelse", er pudsig nok også de samme, der nægter at underskrive en overenskomst, taler om "interestetimer" og bruger udenlandsk arbejdskraft på usle vilkår. De har lobbyet sig til lavere skat på hele paletten. Nej, vi er ikke i samme båd.

Når politikerne så skal have finansieret skattelettelse, så er det pensionister og kontanthjælpsmodtagere, der skal betale det, altså vores fælles sikkerhedsnet. Hvad så, når de rige truer med at flytte ud af landet? Det har de gjort til alle tider. Men det sker ikke uden videre. Ingen rig, med forstanden i behold, vil miste det danske marked. Lukker Harald Nyborg, køber vi jo bare hos en af konkurrenterne. Det er ikke andet end en slidt trusel, der stadig bruges.

Kig på NOVO, der legaliserede brugen af arbejdskraft uden overenskomst, og samtidig får lov til at forurene på dispensation, fordi ellers flytter de? Nej, så havde de bygget fabrikker i Indien eller Afrika. Det kan vi være helt sikre på.

De har brug for stabiliteten, infrastrukturen, sundhedsvæsenet, uddannelsen og alt det andet, samfundet stiller gratis til deres rådighed.

Forventningsafstemning

Tilbage til det overståede valg. Man kan ikke forestille forbedringer, som de politiske partier ellers har haft utallige årtier til at løse. Bliver nogle reformer rullet tilbage? Får vi Store Bededag tilbage på samme overenskomstmæssige vilkår? Får vi en anstændig pensionsalder? Stopper statens landbrugsstøtte, så rent drikkevand, hav og fjord reddes? Bliver energipriserne til at betale? Får vi en boligpolitik, der markant ændrer boligsituationen? Får kommunerne flere penge til at opfylde alle de politiske "gratis" løfter om flere rettigheder til demente og handicappede.

Rettighederne står skrevet alle steder. Lige fra den danske grundlov til EU's grundlov Lissabontraktaten, FN's charter og diverse besluttede love fra det danske Folketing. Men rettigheder er en hensigtsklæring, der kan undskyldes

med: "Vi bør gøre det bedre" eller "Vi arbejder hårdt på..." Altså fis i en hornlygte. Uden penge er det bare snak.

Værd at huske

19. august 1976 gik Knud Jespersen på talerstolen i Folketinget. Han fremførte på kommunisternes vegne dengang, hvad der sagtens kunne fremføres i dag. Her er et uddrag:

"... Jeg vil ikke sige, at man skal have et sandhedskriterium til afgørelse af, hvem der har ret eller ikke ret, men man kan da prøve at kigge på, hvordan udviklingen er gået, og så vil man faktisk opleve den i sandhed for nationen ulykkelige kendsgerning, at det var os, der var mod forligene, der altid fik ret, mens de, der var for forligene, har haft det uheld hele tiden at få uret.

Der er ikke noget særligt nyt eller bemærkelsesværdigt i det forlig, vi nu skal behandle. Det, der er nyt, er ikke godt, og det gode, det er aldeles ikke nyt, og noget af det skal endog vente til oktober måned, selvom folkettingen skal behandle det som en helhed. Det er ingen ny måde at se problemerne på, selvom



Rikke G.F. Carlsson,
formand for DKP

jeg forstod under tidligere forhandlinger omkring septem-berforliget, at i modsætning til kommunisterne så var socialdemokraterne realister.

De førte en politik, der virkelig gav resultater. Det har man ret i, spørgsmålet er: for hvem? De var indstillet på at tage ansvaret for lovgivningen, og dette ansvar har man så godtaget gang på gang på et borgerligt grundlag.

Der er vist ingen grund til at gå i detaljer, og det tillader tiden heller ikke; det er nok at pege på et par eksempler, der viser, hvor skæbnesvangert det er at følge en traditionel politik i kapitalens interesse og inden for dens grænser... Under skiftende regeringer har et flertal i dette ting altid pålagt lønmodtagere og forbrugere at bære de afgørende byrder. De, der skabte værdierne, skulle betale. De, der høstede værdierne, skulle fredes".

Knud vil være blevet 100 år i år. Han sagde altid: Partiet går i dine sko! Som vi kan konstatere, har for lidt ændret sig til det bedre for almindelige dødelige. Derfor skal kampen fortsætte for et Danmark, flertallet kan se sig selv i, og ikke kun de få. Kridt skoene. Giv dem kamp til stegen. Sådan ærer vi Knuds minde – en søn af arbejderklassen.



Skandalesygehus endelig i brug

■ Det nye supersygehus i Aalborg har været undervejs i over 10 år, og der har været mange bump på vejen, før de første patienter kunne få en seng. Manglende planer, ufærdigt arbejde og brug af uerfarne håndværkere, er blandt årsagerne til forsinkelsen og fordyrelsen på 1,4 milliarder af byggeriet.

Gik ellers godt i starten

Det gik perfekt i starten. Udgravning, støbearbejde, fundament ja hele råhuset stod færdigt før tid, og var billigere end budgetteret.

Men så begyndte fejlene at komme, mange håndværkere var tvunget til at gøre deres arbejde halvt på grund af dårlig koordinering og simple detaljer som mangel på tegninger af næste trin i byggeprojektet.



Foto Godt sygehus byggeri

Store problemer med fugt

Det betød, at tømrere måtte lade sider stå åbne uden at

beklæde med gips, fordi tegningerne ikke var færdige. Det skabte store fugtskader.

På et tidspunkt stod vandet ud af væggene, som betød vand på gulvene, og skader-

ne var så voldsomme, at man ikke vidste, om man skulle standse byggeriet eller fortsætte.

Brugte billig arbejdskraft

Allerede i 2017 ved opstarten advarede 3F Aalborg bygherren og hovedentreprenøren mod at hyre uerfarne folk til at udføre arbejdet.

3F foreslog at sende gode erfarne murersjak til opgaven, men det sagde MT Højgaard nej tak til, fordi prisen var for høj. I stedet tog de nogle uerfarne til arbejdet. Det betød byggesjusk og resulterede i, at alle fugerne i murværket blev udført mangelfuldt, så mørtlen i murværket faldt fra hinanden. Det bidrog til en yderligere forsinkelse og fordyrelse af byggeriet.

/PeJu



Foto: Søværnet

Danmarks sidste isbryder solgt

■ Efter godt ti år i Svendborg Havn er den 45 år gamle statsejede isbryder, Thorbjørn, nu solgt, og den ventes at forlade havnen til juni, hvor den har ligget som et stolt vartegn for Svendborg.

Thorbjørn var den ene af Søværnets tre isbrydere. Danbjørn og Isbjørn var de to andre.

Havde hjemsted i Frederikshavn

Indtil 1996 lå de klar til at

sejle ud fra Flådestation Frederikshavn til eventuelle isbrydningsopgaver. Dem blev der som bekendt færre og færre af på grund af klimaforandringer, og i 2012 besluttede Folketinget at sætte dem alle til salg.

Bidende kold start på året

Så er det kun at håbe på, at det ikke var et fejlsalg, for der har været store problemer med is i de indre danske farvande og fjorde det meste

af januar og februar, som vi ellers ikke havde set noget til i mange år.

Det betød, at mindre færgeruter måtte indstille sejladser. Blandt andet måtte hurtigruten fra Aarhus til Samsø aflyse sejladser på grund af is i Aarhus havn. Men også færgerne til Femø og Askø har været ramt. Derudover har svenske og finske isbrydere været på arbejde i Østersøen.

/PeJu

DAO har fået kam til håret

■ I en tid hvor privat foretagsomhed har overtaget postomdelingen fra PostNord, kan man ikke regne med, om breve og budskaber når ud til folk; det gælder også læsere af bladet *KOMMUNIST*.

Da PostNord meldte ud, at de ville stoppe deres brevomdeling fra nytårsskiftet, stod DAO på spring til at overtage.

Firmaet DAO (Dansk Avis Omdeling) er ejet af JP-Politikens Hus, Jysk Fynske Medier samt Berlingske Media. De lovede guld og grønne skove og meldte ud, at man var klar til at tage breve med, når man alligevel omdelte dagblade og magasiner.

Et dårligt bytte

Indtil videre har det været et dårligt bekendtskab, da titusinder ikke får deres post til tiden på grund af uforudsete problemer, som det hedder

sig, og da folketingsvalget blev udskrevet, var man nødt til at oprette et nødberedskab, for at være sikre på, at folk fik deres valgkort i postkassen.

Sjovt nok men forudsigeligt har de dagblade, som ejerforetagendet, intet eller kun meget sparsomt skrevet om problemet i forhold til, hvis det havde været PostNord, der havde været omdeleren.

Postarbejdere mistede deres arbejde

Omkring 1.500 postarbejdere mistede deres job hos PostNord, da det statsejede selskab afviklede sin brevforretning.

Så dit postbud i fremtiden bliver DAOs bude, som hovedsageligt er udlændinge, der må tage sig til takke med dårlige lønninger og elendige arbejdsvilkår.

/PeJu

dao

OK26: rammen er sat for offentlige ansatte

■ Nu er der indgået forlig om nye overenskomster for det offentlige område.

Resultatet vil næppe gå over i historien, fordi de ønskede krav langt fra blev opfyldt. Der er lagt op til en lønramme på 8,7 procent fordelt over 3 år. 6,3 procent vil gå til de generelle lønstigninger, og resten skal betale barnets tredje sygedag, den nye fritvalgskon- to samt nye tiltag for barsel og seniorer.

Statens område lagde ud

Vanen tro lykkedes det arbejdsgiverne at trække fagbevægelsens forhandlere rundt i manegen i kort snor, for heller ikke denne gang lykkedes det at få et mærkbart resultat.

For de 6,3 procent til de generelle lønstigninger er for lidt, da det ikke er nok til at dække det lønefterslæb som inflationen skabte og lønmod-

tagerne mærker stadig et mindre rådighedsbeløb på grund af stigninger på mad, transport og bolig.

Soldater kom i fokus

Et af de store temaer i forhandlingerne på statens område var soldaterne. Her havde finansminister Nicolai Wammen helt ekstraordinært på forhånd lovet og afsat 275 millioner kroner til et lønloft for at fastholde soldaterne i militæret. Det faldt ikke i god jord, fordi pengene skulle tages fra andre faggrupper i det offentlige.

Statskassen bugner af penge, og der er afsat 367 milliarder kroner til krudt og kugler, men dem der skal agere kanonføde kunne få 275 millioner til deling. Det har skabt stor vrede blandt soldaterne, som havde sat næsen op efter helt andre beløb.



Logo TL

For en god ordens skyld skal det med, at mange er imod, at det burde være nødvendigt at skulle have professionelle soldater, men nu har vi dem, og så skal de også have en ordentlig løn – betalt af militærets egen pengekasse.

Kommuner og regioner fulgte trop

Helt som forventet har der været godt gang i kopimaskinerne hos forhandlerne på det kommunale- og regionale område, for de resultater

man opnåede her, var stort set det samme som på statens område.

Resultaterne til de ansatte vil helt sikkert ikke skabe den store begejstring, da et lønloft til de lavtlønnede udeblev, og kløften til de bedst lønnede voksede yderligere.

Virkeligheden er en anden

Hvad kan ansatte bruge frihed på barns 3. sygedag til, når det ikke er en ret, men en mulighed, hvor det stadigvæk er arbejdsgiveren, som har det sidste ord, og hvor mange i dag får afslag.

På statens område lover man et bedre psykisk arbejdsmiljø, samtidig med at man sparer 5,5 milliarder og fyrer folk, så virkeligheden bliver et større arbejdspress. Og hvorfor er der ikke kæmpet for bedre normeringer, som er årsag til mangel og flugt fra plejeom-

rådet.

En treårig aftale kan betyde, at hvis inflationen stiger, kan man stå med en forringet købekraft den sidste del af overenskomst perioden. Det lyder også fint på papiret med flere lokale forhandlinger, men i virkelighedens verden betyder det, at man nu skal kæmpe mod arbejdsgiverne lokalt, hvor stramme bugetter altid er i vejen for et fornuftigt resultat.

Sammenhold på prøve

Nu er forhandlerne fra såvel arbejdsgivere og fagbevægelsen i fuld gang med at fortælle om de fantastiske resultater, der blev opnået denne gang. Men kampen er ikke slut, den fortsætter. Det er nu, der skal vises sammenhold, for det kan gøres bedre. **Stem nej.**

/PeJu

KLIMA OG MILJØ

v. Peter Just



Foto: AAB

Gammelt fabriksmiljø får nyt liv

■ Boligforeningen AAB vil bygge boliger i historiske rammer, for AAB har købt de tidligere fabriksbygninger i Vanløse, hvor radiofabrikken TO-R huserede i en årrække.

Efterspørgslen på almenne boliger i de større byer er enorm, og derfor har Danmarks ældste og største almene boligforening AAB et særligt ansvar for at gå forrest i den nødvendige udvikling af en mere blandet og bæredygtig by for både unge mennesker og familier.

Præmieret arkitektur

TO-R bygningerne står i dag som et stykke dansk velfærdsarkitektur, som i fremtiden vil forvandles til 24 ungdoms- og 59 familieboliger, hvoraf hovedparten opføres i de eksisterende bygninger, der blev præmieret af Københavns Kommune efter opførelsen.

Byggeriet forventes at gå i gang i sommeren 2027 og stå færdig omkring to år senere.

Lidt om TO-R radio og tv

TO-R var en dansk producent

af radioer. Fabrikken blev grundlagt i 1930 af Rasmus Rudholt, hvis initialer danner grundlag for navnet to R.

I sin storhedstid i 1950'erne var der omkring 1.000 ansatte på fabrikken. Da TO-R var på sit højeste, producerede man 3.000 fjernsyn om dagen plus et stort antal radioer, inden den lukkede i 1966.

Fabrikken var en af flere inspirationskilder til Bella Radio i TV serien Krøniken.

Problemer med skimmelsvamp i boliger

■ Det seneste år har været det vådeste, DMI nogen-sinde har registreret, og de store mængder regn giver den skumle skimmel gode betingelser for at slå sig løs.

Spar ikke for meget på varmen

I Danmark er vi blevet omhyggelige med at skruer ned for varmen.

Men fugtigt vejr kræver ekstra opmærksomhed på temperaturer, for når man skruer ned for varmen, kan luften indeholde mindre vanddamp. Den fugtige luft vi afgiver, sætter sig som kondens på kolde overflader som vægge og vinduer, og det er en lynhurtig vej til skimmelsvamp.

Helbredsmæssige problemer

Manglende udluftning, manglende vedligeholdelse og utidssvarende konstruktion, er de mest almindelige årsager til skimmelsvamp.

Udover at det er særdeles sundhedsskadeligt, kan det medføre allergi, astma og andre luftvejssygdomme.

Ud over de helbredsmæssige konsekvenser er der nemlig også en dundrende økonomisk hovedpine, der kan følge med, når den ubudne gæst skal smides på porten.

Frygtens politik

■ En ting går igen og igen i det politiske landskab: frygt.

Vi skal være bange. For der er mange farer, der lurder ude i den store verden. Om det er Putin, Trump eller præstestyret i Iran er egentlig ikke så vigtigt, så længe der hele tiden er noget at være bange for. Og løsningen på alle disse trusler er naturligvis den samme: oprustning.

Historien viser et tydeligt mønster: Når frygt bliver den dominerende politiske følelse, bliver det lettere at skabe opbakning til oprustning og militarisering.

Budskabet gentages igen og igen: Oprustning er ikke et politisk valg – det er en nødvendighed for at skabe sikkerhed i en usikker verden.

Fortællingen er blevet et grundvilkår i vores tid, og netop derfor er det vigtigt at udfordre den.

Historisk har frygt ofte spillet en central rolle i perioder, hvor stater mobiliserer befolkninger til store politiske projekter – ikke mindst militær oprustning. Når samfund fremstilles som truende, bliver det lettere at samle opbakning til drastiske beslutninger. Spørgsmål om prioriteringer, alternativer og konsekvenser træder i baggrunden, fordi situationen fremstilles som akut.

Når først den fortælling slår rod, ændres den politiske debat. Oprustning fremstår som ansvarlig politik, mens kritik og tvivl fremstilles som at gå fjendens ærinde.

Vi ser igen i dag hvordan sproget om trusler fylder mere og mere i den politiske debat. Militærbudgetter vokser, nye våbensystemer planlægges, og krig omtales i stigende grad som den eneste mulighed i Europa.

I Danmark har det allerede betydet historiske stigninger i militærbudgetterne. Det betyder, at milliarder flyttes fra vores velfærd over til oprustningen – noget enhver ansvarlig regering må gennemføre.

Ingen har interesse i, at frygten bliver den dominerende politiske fortælling?

Ingen vinder på at oprustning fremstår som den eneste løsning?

Perioder med militær oprustning begynder ikke med krig. De begynder med en fortælling om, at krig er uundgåelig.

Faren er lige uden for døren

Men frygten stopper ikke ved verdenspolitikken.

Også herhjemme bliver vi konstant mindet om de farer, der angiveligt truer samfundet. Vi skal være bange for

kriminalitet, terror, radikalisering og såkaldt "anti-demokratisk" adfærd. Frygten bliver til racisme og fylder mere og mere i den politiske debat, og den bliver flittigt brugt i valgkampe.

Gang på gang præsenteres nye forslag om indskrænkninger af vores grundlæggende rettigheder – herunder forsamlingsfriheden og ytringsfriheden – med den begrundelse, at det er nødvendigt for

at beskytte os mod dem, der vil os det ondt. Det er værd at minde hinanden om, at vi ikke bør frygte hinanden – men snarere de politikere, der bruger frygten som politisk redskab. /Sine Bilfeldt



Demokrati eller demokrat?

■ Mens valgkampen frem mod 24. marts rasede med overbud af gyldne løfter, slog selve fundamentet revner. Det er en afgørende konklusion fra Magtudredningen 2.0.

Flere og flere holder sig til deres egne ekkokamre på de (a)sociale medier, samtidig med at dagspressen har trange kår, og at de mest troværdige medier (DR og TV2) ikke spiller samme rolle som førhen.

Desuden ses et faldende medlemstal i de politiske partier (ca. 2,5% er politisk organiseret).

Endelig skal vi ikke overse, at kravene til opstilling af

partier uden for Folketinget er vanskelige at opfylde. Men magtfuldkommenhed er bedre end magtesløshed, som Mette Frederiksen udtalte på Socialdemokratiets sommergruppe-møde i 2022. Vi ser således en ekstrem centralisering af magten på alle felter.

Kunne uddelegering af magt gå an?

Er det tilfældigt, at 20% af befolkningen ikke har stemmeret til folketinget, eller at goderne er så ulige fordelt, at nogle opgiver at gøre sig gældende?

Nej, det er det ikke. Vi er ikke født ind i en verden, hvor

alle kan udnytte ressourcer og levne nok til at dække andres behov. Vi fødes tværtimod ind i en verden, hvor alle ressourcer er fordelt på forhånd. De fattige har ikke fri adgang til ressourcer – ressourcerne ejes af andre, og ejerskab beskyttes af regeringen.

Derfor er omfordeling kun en kompensation for de riges ensidige, regeringsgaranterede magt. Spørgsmål: hvorfor er det regeringens pligt at beskytte privat ejendom og at omfordele smulerne fra de riges bord? Hvorfor skulle regeringen kun have forpligtelser over den ene del af borgerne? Hvad med det store flertal?

Valgkampen satte trods alt noget fokus på det!

Demokrati i Danmark er begrænset. Af pengemagten, som truer med at flytte, hvis de skal betale 0,5% i skat af en formue over 25 millioner kr. (= investeringsstrejke); af mediemagten, der i stigende grad ejes af en håndfuld milliardærer og i øvrigt ligger under for den herskende klasse (= boykot af ytringsfrihed); af finanskapitalen, der spekulerer internationalt (= kasinokapitalisme).

End ikke det begrænsede borgerlige demokrati og kapitalisme går ikke hånd i hånd. Demokrati og sikring

af personlig frihed, social ansvarlighed ved at omgås magt vil sige at anerkende, at reelt demokrati kun kan betyde at inkludere alle mennesker. At respektere, at mennesker uanset klasse, køn, etnicitet, religion og alder betragtes som sociale aktører, som både er socialt kompetente og socialt relevante. Det er kernen i klassekampen.

Vi kan heraf udlede følgende: demokrati er ikke en selvfølge, så længe mennesker ikke oplever det som deres eget og ser sig selv som aktive i den politiske proces.

NRJ

I stald hos bønderne

■ Fra 2017 til 2021 har det danske landbrug samlet set modtaget 34,9 mia. kr. i statsstøtte. De vil de helst ikke tale om. For når politikerne taler om statsstøtte, er det altid kineserne, der nævnes, og hvor svært det er for konkurrenceevnen i Europa.

Men når sandheden skal frem, giver vi både direkte statsstøtte i finansloven og gennem EU til et erhverv, der hverken bidrager med overenskomstmæssige gode arbejdspladser, sunde fødevarer, eller et bedre miljø – tværtimod!

Storkapitalen skummer fløden

Befolkningens pres begrædes. Her anes ingen bekymring om forurennet drikkevand, dyrevelfærd overdrevet svineproduktion m.m.

Hanne Søndergaard, chef for landbrug, bæredygtighed og kommunikation, sagde følgende på Arla Foods nylig afholdte Kvækgkongres i Herning Kongrescenter.

”Vi har i det seneste år oplevet stigende politisk pres i

Danmark. Et pres, som vi i den grad mærker ved den politiske kvælstofaftale. En kvælstofaftale, som er urimelig

hård, grænsende til uanstændig implementering”.

Man får nærmest ondt af de storsvinende bønder.

Hun opfordrede landmænd-

Foto: Pixabay



Økologisk landbrug har svære kår.

dene til selv at engagere sig i den politiske debat og lægge pres på politikerne:

”I skal tage ordet. For der kommer ikke nogen, der løser det for os. Vi skal gøre det selv. I skal fortælle venner og naboer, hvad I gør. I skal tage fat i jeres lokale politikere og fortælle dem, at implementeringen skal udskydes”.

I denne valgkamp sås tydeligt, hvilke politikere der er i stald hos fødevarer og landbrug.

Arlafood har lige valgt at flytte deres osteproduktion til Sverige, og Arla har reduceret den økologiske mælkemængde med op mod 100–200 millioner kilo. Arla ejes overvejende af konventionelle producenter, og en stærk profilering af økologi, siger de, kan opleves som en indirekte kritik af resten af leverandørerne.

Mindre landbrug og traditionelle enkeltmandsbrug får stadig sværere kår. Ligesom de økologiske landmænd.

/RC

International faglig spalte

Cuba er ikke alene!

PAME hædrer Fidel Castros og Che Guevaras Cuba, det trodsige cubanske folk, der i praksis beviste, at folk kan tage deres skæbne i egne hænder.

Et Cuba, der trods enorme vanskeligheder fortsat står som et fyrtårn for modstand og internationalistisk solidaritet og tilbyder håndgribelig støtte til folk og arbejdere over hele verden gennem læger, undervisere og uselvvisk hjælp til deres kampe, som det tydeligt blev demonstreret under pandemien.

PAME udtrykker solidariteten fra Grækenlands fagforeninger og arbejderklasse med det cubanske folks og ethvert folks kamp for retten til frit at vælge deres sociale og politiske system, til at bestemme over deres egne anliggender uden imperialistiske interventioner og udenlandske undertrykkere.

Hænderne væk fra Cuba!

Solidaritet er folkenes våben!

Kilde: www.pamehellas.gr

Solidaritet med arbejdere hos Ektam Soft Drinks

Udtalelse fra WFTU,

13. februar 2026

WFTU, World Federation of Trade Unions, fordømmer kraftigt afskedigelsen af 37 arbejdere hos Ektam Soft Drinks (læskedrikke) i Famagusta, Cypern, umiddelbart efter at de krævede en kollektiv overenskomst. Vi udtrykker vores fulde og ubetingede solidaritet med fagforeningen EMEK-İŞ, deres retfærdige krav.

Vi fordømmer de anti-fagforenings-initiativer og praksisser, som virksomheden udfører, rettet mod de arbejdere, der modigt forsvarede deres interesser og kæmper for værdige lønninger og arbejdsvilkår.

WFTU står sammen med DEV-İŞ, dets lokale fagforening EMEK-İŞ og arbejderne hos Ektam Soft Drinks og kræ-

ver øjeblikkelig genansættelse af alle afskedigede arbejdere. Chikanen og truslerne mod arbejderne skal stoppes nu!

Kilde: www.wftucentral.org/

Hvem kæmper mod Noma

Hvis nogen har tændt for TV-nyhederne i første halvdel af marts. Har de sikkert set aktionerende amerikanere foran Los Angeles-filialen af det danske restaurant-koncept, Noma, bærende på lyserøde skilte fra organisationen OFW (One Fair Wage). Konkret med budskaber om krav for lønnet arbejde og stop for mishandling/vold mod de ansatte på Noma.

OFW organiserer omkring 300.000 amerikanske restaurantarbejdere.

Organisationen oplyser, at de generelt kræver stigning i minimumslønnen og afskaffelse af de ekstra lave lønsatser for arbejdere, der får drikkepenge.

Kilde: www.onefairwage.org

8. marts – international kvindedag – mod imperialistisk krig, krigsøkonomi og udnyttelse

8. marts er ikke en fejring, men en kampdag. WFTU står side om side med arbejderkvinder over hele verden, der modsætter sig kapitalistisk udbytning, patriarkalsk undertrykkelse og imperialistisk vold.

Tallene afslører dette system af død og udbytning:

Kvinder repræsenterer over 70% af verdens fattige; de tjener i gennemsnit omkring 20% mindre end mænd og er koncentreret i de mest usikre og mindst beskyttede sektorer. Mere end 60 % af det ulønnede arbejde, som er afgørende for social reproduktion, udføres af kvinder, hvilket garanterer enorme profitter til kapitalen og opsparinger til stater.

Krigsøkonomien beriger våbenindustrien og store monopoler, mens millio-

ner af kvinder presses ud i fattigdom, arbejdsløshed og usikkerhed. Militærudgifterne stiger overalt, mens folkesundhed, uddannelse, velfærd og arbejderrettigheder nedbrydes.

I forbindelse med krig og besættelse udgør kvinder og børn størstedelen af de civile ofre: bombning, tvangsfordrivelse, sult og mangel på omsorg rammer især kvinder. I Palæstina er tusindvis af kvinder blevet dræbt, såret eller frataget adgangen til essentiel pleje. Økonomiske sanktioner, påvirker direkte arbejdende kvinder og reducerer adgangen til mad, medicin, sundhedspleje og sociale rettigheder.

Kvinder i arbejderklassen lider dobbelt. Kapitalisme og patriarkat er to sider af det samme system.

Kilde: www.wftucentral.org/

/ HeJa

Han var ild og varme

Ib Nørlunds tale ved bisættelseshøjtideligheden for Knud Jespersen i Odd-Fellow Palæet den 9. december 1977



Ib Nørlund talte om Knud Jespersens indsats for Danmarks kommunistiske Parti. Foto: Finn Svensson

■ Dette er en dag, som jeg aldrig troede at skulle opleve.

Vi, som virkede sammen med Knud, følte ham altid som den yngste, den mest frodige, den med størst livsoverskud, den der måtte overleve alle. Når han nu, på sit livs højde, så brat har forladt os, må tabet derfor føles med yderligere smerte.

I disse dages bitterhed har det været til umådelig opmuntring for alle os, der stod ham nær, at mærke den bølge

af sympati, som fra så mange sider er slået op imod ham og hans minde.

Vi takker alle, som er kommet til denne højtidelighed for at ære ham. Han har så sandelig også fortjent det.

Han var arbejderdrengen fra Aalborg. Det forblev han på hele sin bane frem. I alle omskiftelser forblev han tro mod sit udspring, sin klasse. Derfor var han så ægte, så helstøbt. Kampen for klassen var for ham ikke et teoretisk



Rustvognen holdt foran Land og Folks hus, hvor flagene var gået på halv stang. Foto: Finn Svensson

begreb, og slet ikke noget forbudt eller noget upassende. Den var hans levende virksomhed for de undertrykte og forurettede. Sådan virkede han som ung fagforeningsformand – i den daglige

hjælp til sine kammerater, i gennemførelsen af de fælles kampe på arbejdspladserne, i udvidelsen af dem til vidtomspændende bevægelser og rejsninger mod samfundets uretfærdigheder.

Det samme bar han over i sin politiske virksomhed – fra hverdagens diskussioner og overbevisningsarbejde til opfyldelsen af de valgte positioners forpligtelser i ungdomsforbund og parti, i byråd og senere i folketing. Ikke mindst udfoldede han den folkelige virksomhed, som må være forbundet med sådanne tilidshverv, i hvert fald når man som han så vejen frem som en grundlæggende, en revolutionær forandring af samfundet i pagt med socialismens, med kommunismens ideer.

Folkets talsmand

Sammenfatningen af alt dette i en evnerig person gjorde ham til en så fremragende arbejderleder, en sand folkets talsmand, den betydeligste politiske begavelse, som dansk arbejderklasse har fostret i vor periode.

Livet formede ham samtidig med et andet udspring: Danmarks frihedskamp. Ikke da flagene vajede og alle var glade, men før, da det kostede noget. Som ganske ung måtte han gennem fangenskab og tortur. Han lærte ondskaben at kende. Han lærte at kæmpe imod den.

Og han forblev hele sit liv den unge frihedskæmper – også stående overfor nye trusler mod nationens selvstændige fremtid. Det var i naturlig fortsættelse heraf, at han fik et nyt gennembrud, da mange nye kredse lærte ham at kende, i folkediskussionen op til afstemningen mod EF.

Han vidste, hvordan arbejderklassens kamp kræver internationalt sammenhold. Og netop dette sammenhold, tværtimod monopolernes fusioner over grænserne, er også betingelsen for at kunne sikre nationernes fremtid, frem for alt mod en ny verdenskrigs usigelige helvede. Det var derfor med selvfølgelig konsekvens, at Knud følte stolthed ved også at tilhøre den internationale arbejderbevægelse.



1100 mennesker overværede mindehøjtideligheden i Odd-Fellow Palæet: Foto Ole Wildt



Internationalisten

Det gav en dimension, som andre må savne. Han tilegnede sig ved selvsyn stort kendskab til og forståelse af det vældige samfundsmæssige fremskridt, som skabtes med socialismens virkeliggørelse, først i Sovjetunionen siden i andre lande.

Det var for ham en stadig inspiration til, at det også skulle lykkes hos os at skabe nye samfundsforhold. Ikke som et plagiat – som venlige sjæle ville skyde ham i skoene – men i virkeliggørelse af socialismens grundlæggende formål ud fra vore betingelser.

Han deltog aktivt i den internationale bevægelses diskussioner og høstede derigen- nem stor personlig respekt. Vi påskønner højt, at 15 broder- partiers repræsentanter har villet slutte sig til os på denne dag.

Knuds vej var en kampens vej. Han måtte igennem alle de former for nedsættende behandling, som visse finder sømmeligt over for kommu-

nister. Men han gav ikke køb. Med den tålmodighed, som også er en revolutionær egen- skab, fortsatte han kampen. Han fandt styrke dertil i en dybt begrundet idemæssig overbevisning. Og han vandt frem, vi vandt frem.

Hans vej var en enhedens vej. For ham var hoved- modstanden altid monopol- kapitalens magt, og han blev aldrig træt af at fremhæve, at kun det arbejdende folks enhed kan bryde den. Han forstod, hvordan den enhed må udvikles og tilkæmpes. For at flytte en sten, må den bringes til at røkke først, og i fællesskabet om at røkke den skabes også enheden om at flytte den.

Den politik, han stod for, var at udvikle alle tidens de- mokratiske kampe til en sta- digt mere omfattende kamp for at bringe socialismen til sejr. Den tanke trænger sig med stadigt stigende nødven- dighed på under det gamle samfunds krise.

Forpligtelsen

Som redskab for denne bestræbelse gjorde Knud umådelig meget for at bygge vort parti op. Han var ikke alene den medrivende folke-



Knud Jespersen deltager i et lokalt partimøde i Indre By i 1970'erne. Foto: Børge Nielsen

taler, som offentligheden bedst kendte. Vi kender ham tillige som den, der bragte en ny stil ind i partiets arbej- de.

Et kommunistisk parti er jo ikke den "maskine", som nogle udefra gør sig forestil- ling om. Det er en levende organisme. I den var han in- gen "fører" og ville ikke være det. Hans autoritet var natur- ligt vokset ud af hans arbejde. Han skabte kollektiver om sig og gjorde sine kammerater gladere i deres arbejde. I hans tid fornyedes og fornygedes partiet i videreførelse af de principper, hvis nødvendig- hed vi fandt fornyet bekræf-

telse på gennem vor fælles erfaring.

Vi vil savne Knud forfærde- ligt. Men vor sorg er ikke for- tvivelse. Den er forpligtelse til at føre hans sag videre.

Der er naturligvis dem, som gerne vil tro, at vi har lidt et tab, vi ikke vil kunne forvin- de. De har aldeles misforstået rækkevidden af Knuds virke, som går langt ud over den tid, som blev ham selv beskåret. Vor længste liv lever vi jo i andres bevidsthed. Han lever fremfor alt videre i tusinder af danske kommunisters be- vidsthed.

Knud kendte historien om den gamle mongolerfyr-

ste, der belærte sine efterkom- mere. Han tog et bundt pile frem, trak den ene ud og knækkede den med sine hænder. Så tog han resten af bundtet i sine hænder og vi- ste, hvordan det ikke lod sig knække.

Den pil, der er bristet for os, var os uendeligt værdifuld. Men bundtet er tilbage.

Tillad mig en personlig bemærkning ved afskeden fra min nærmeste ven. Tak for et samarbejde, som ikke kunne være bedre.

Han var ild og varme.

Den ild vil stadig brænde. Den varme vil stadig lune. Far vel på din lange rejse.

Prolog skrevet af forfatteren Carl Scharnberg

Der blev stille den morgen, da en rystet stemme lød:
Kammerater. Har I hørt det? De siger, Knud er død.

Der blev stille på fabrikker, i skure og i hjem.
Ingen af os forstod det. Så sagde de det samme igen.

Langsomt spredtes en hvisken, nænsom, dirrende, tung:
Knud, er han død? Jamen, venner. Knud var jo så ung.

Død er den aktive unge, der altid fulgte sit valg,
en søn af arbejderklassen, der aldrig var til salg.

Død er den brændende sjæl, der aldrig, aldrig gav op,
selv da de sparked' og pinte hans unge, smertende krop.

Død er den leder der altid usvigelig sikkert holdt stand,
valgt af arbejderklassen, kommunisternes tillidsmand.

Død er den stemme der styrked' de tavsnes, de misbrugtes ord,
han der altid gik forrest og altid satte sig spor.

Han hvis liv var varme, og vidsyn, klarhed og trods,
død er hans krop, men han lever stadig inde i os.



Knud Jespersens gravsted på Vestre Kirkegård i København. Foto: Ole Wildt

Cuba kæmper

■ Truslerne mod Cuba stiger støt og har nået et nyt niveau. Den amerikanske regering forsøger at sulte den cubanske befolkning gennem en ulovlig flådeblokade. Kollektiv "straf" af en nation, der ikke har begået nogen forbrydelse.

Cuba har brug for olie. Øen modtager støtte fra Kina inden for vedvarende energi, men det dækker langt fra landets behov.

Flotille på vej

Den amerikanske olieblokade er direkte årsag til, at en international koalition af sociale bevægelser, fagforeninger og humanitære organisationer har organiseret "Nuestra América"-flotillen.

En konvoj af skibe sejlede gennem Caribien og skulle efter planen nå Cuba den 21. marts med mad og medicin.

"Vi forbereder os på at sejle til Cuba af samme grund som vi forsøgte at bryde den israelske flådeblokade af den besatte Gaza-striben. Vi vil vise, at solidaritet kan krydse enhver grænse og ethvert hav, og budskabet til den cubanske befolkning er, at de ikke er alene", siger initiativtagerne.

Fra flere lande er der politisk støtte. Det gælder det britiske parlamentsmedlem Jeremy Corbyn, medlem af det Progressive Internationale



En international koalition af sociale bevægelser, fagforeninger og humanitære organisationer har organiseret "Nuestra América"-flotillen. En konvoj af skibe sejlede gennem Caribien og skulle efter planen nå Cuba den 21. marts med mad og medicin.

Råd. Han udtaler, at den amerikanske blokade i over seks årtier har forsøgt at kvæle det cubanske samfund – et land, der trods ubarmhertigt økonomisk pres har opbygget et stærkt sundhedssystem. Et land, der har en forventet levealder, der er sammenlignelig med eller højere end USA's.

Andre tilhængere af initiativet omfatter den demokratiske amerikanske kongresskvinde Rhashida Tlaib, Barcelonas tidligere borgmester Ada Colau og den colombianske kongresskvinde Maria Fernanda Carrascal fra Pacto Histórico-alliancen. Ada Colau udtrykker håb om, at konvojen kan

være gnisten til en global bevægelse, der er stærk nok til at få verden til at afslutte blokaden.

Der opfordres til at gøre d. 21. marts til International Dag for Cuba med demonstrationer foran USA's ambassader.

En række af lande verden rundt sender nødhjælp til Cuba i solidaritet. Et af landene er Mexico, der nu har leveret 800 tons nødhjælp med basale fødevarer til øen. Præsident Claudia Sheinbaum har lovet nye forsendelser. Hun har dog bekendtgjort, at råolie ikke var en del af hjælpeleverancerne, da Mexico ikke ønsker at bringe sine handelsforbindelser med USA i fare. I følge

kilder fra ambassaden i Havana overvejer Rusland i den nærmeste tid at sende råolie og olieprodukter som humanitær hjælp.

Cuba under pres

Flere medier rapporterer, at USA forbereder anklager mod ledende cubanske politikere og medlemmer af kommunistpartiet. Anklagemyndigheden i Miami undersøger påståede forbrydelser som narkotikahandel eller vold, der kan tjene som yderligere sanktioner mod landet – eller et påtænkt regimeskifte, som det er set i Venezuela.

Fra amerikansk side spekuleres der i private investerin-

ger i Cuba, og USA har stillet i udsigt, at de vil reducere presset, hvis den cubanske regering vil indgå i økonomiske liberaliseringsreformer, der giver amerikanske virksomheder indflydelse i nøglesektorer af den cubanske økonomi som energi, turisme, bankvæsen og telekommunikation.

Den cubanske journalist Michel Torres skriver om den nuværende situation: De gør vores liv sværere og sværere, og alligevel er vi her i live. Måske løber vi snart tør for brændstof, men Cuba vores ø den fortsætter med at bevæge sig.

Man kan ikke slå ideer ihjel.

Forkastelige angreb fra USA og Israel mod det iranske folk

■ Angrebet har allerede kostet hundreder af civile livet, hvilket har forårsaget enorme skader både i Iran og i andre lande i regionen.

Det farlige angreb gennemføres bl.a. ved brug af amerikanske baser, som har gjort nabolande til legitime angrebsmål.

Det nye Mellemøsten

Den imperialistiske karakter af USA's intervention for at tilrane sig landets energirigdom afslører, at Israels og USA's overordnede mål er skabelsen af et økonomisk og geopolitisk rum i det "Nye

Mellemøsten". Dette sker gennem Israels aftaler med en række arabiske stater (Abraham-aftalerne) og implementeringen af "Indian Trade Road" (Asien – Mellemøsten – Europa), i opposition til den kinesiske "Nye Silkevej" og Irans planer.

Den amerikanske plan under Trumps ledelse forudser fremskridt, enten gennem økonomiske, diplomatisk-politiske midler eller militære, for at styrke de amerikanske monopolars positioner på bekostning af deres konkurrenter, først og fremmest Kina.

Del og hersk

I krydsilden for deres kamp er mineralrigdom, energi og sjældne jordarter samt vej til transport af råvarer, alt sammen det, der i sidste ende bestemmer monopollernes markedsandele og profit. I denne planlægning er hovedforbindelsen Iran, hvor kontrollen skal vindes.

Vi ser, at USA's og dets allieredes kræfter, som er koncentreret i regionen, herunder de tre hangarskibe. Deres intentioner om at bruge landstyrker, bevæger sig i retning af geopolitisk at vende den position, som Irans nuværende ledelse

har. Dette kan endda betyde, at man søger at opdele Iran i mindre stater, ifølge imperialisternes foretrukne taktik "del og hersk".

For at overbevise folkene bruger imperialisterne forskellige påskud, såsom dem om "demokrati", om "friheden" for det iranske folk, samtidig med de bomber den bevægelse, der fandt sted i den foregående periode for sociale og politiske rettigheder. Men de kan ikke narre nogen! De brugte de samme påskud i Afghanistan, Irak, Libyen, Syrien, og enhver fornuftig person kan i dag se, at de lyver.

Udpluk fra møde mellem: Det algeriske parti for demokrati og socialisme (PADS), Grækenlands Kommunistiske Parti, Jordans Kommunistiske Parti, Tudeh-partiet (Iran), Israels Kommunistiske Parti, AKEL Cypren, Palestinas Folkeparti, Det Palæstinensiske Kommunistparti, Sudans Kommunistparti, Det Syriske Kommunistiske Parti og Tyrkiets Kommunistiske Parti afholdt i marts 2026.

Oprustning i Arktis

Donald Trumps forsøg på at bemægtige sig Grønland har gjort et hidtil relativt fredeligt område til endnu en skueplads for militære spændinger og våbenkapløb. Det er det rene vanvid.



Rusland og Canada er de vigtigste kystlande, langt efterfulgt af USA (Alaska), Danmark (Grønland) og Norge. Illustration af Todd C. Atwood. Den stiplede røde linje angiver 200-milezonen for hvert land.

Af Thorbjørn Waagstein

■ Hovedårsagen til interessen for Arktis er, at klimaforandringerne gør området mere tilgængeligt. Den fornyede stormagtsrivalisering betyder, at ethvert spørgsmål bliver genstand for militære stridigheder. Hvad Grønland angår, er der en yderligere særlig faktor: Trumps forfængelighed – at gå ind i historien som en præsident, der markant udvidede det amerikanske territorium.

For det første kan klimaforandringer åbne op for nye økonomiske muligheder i forbindelse med udnyttelse af naturressourcerne i Arktis. De vigtigste territorialkrav har Rusland og Canada – se kortet.

Rusland og Canada har allerede store projekter i Arktis

– olie-, gas- og mineralressourcer. I betragtning af at de vigtigste råstofprojekter ligger inden for hvert lands eksklusive økonomiske zone, og at fremtidige projekter formentlig også vil gøre det, kan kampen om adgang til ressourcer dårligt retfærdiggøre NATOs militarisering (medmindre formålet er at bemægtige sig ressourcerne i russisk Arktis). Påstanden om en militær trussel mod Arktis fra Rusland og Kina kan vanskeligt underbygges.

For det andet gør den skrumpende ismasse omkring Nordpolen sejlads nord om Canada og Rusland lettere. Rusland satser kraftigt på den kortere nordlige sejlroute. Projektet er ydermere strategisk, da det er den eneste internationale sejlroute, der ikke

kontrolleres af USA og dets allierede. Hertil kommer olie-, gas- og mineralprojekter, heriblandt det enorme "Vostok Olie Projekt", som vil blive udskibet via den.

USA har i årevis bestridt de russiske og canadiske regler for de nordlige sejlruiter. Udenlandske handelsskibe skal have en forudgående tilladelse til at sejle gennem Ruslands og Canadas indre stræder. Det bygger på FN's havretskonvention (UNCLOS), som giver kyststater visse muligheder for at regulere sejlads i isdækkede havområder for at beskytte miljøet. USA hævder, at disse indre stræder udgør internationale sejlruiter, hvor der derfor er ret til fri sejlads (hvad med den ulovlige blokade af sejladsen til Cuba og Venezuela?).

Det samme gælder krigsskibe ifølge Ruslands krav, hvorimod USA vil gennemføre "Fri Sejlads Operationer" for på den måde at udfordre russerne. USA har i dag ikke militærfartøjer med den isklasse, der er nødvendig for at passere gennem den østlige del af ruten. I øjeblikket er det en storm i et glas vand og ubrugeligt som argument for oprustning af Arktis.

For det tredje er der "Grønland-Island-Storbritannien-gabet" (kaldet "GIUK-gabet"). Dette var en koldkrigsstrategi for at forhindre sovjetiske civile og militære skibes adgang til Atlanterhavet. Grønland og Island var strategiske punkter i NATO's strategi. Nu bruges det som et argument for at opruste i Nordatlanten. Målet er at strangulere den russiske økonomi og landets flåde i tilfælde af krig. Rusland har begrænset adgang til Atlanterhavet. GIUK er rettet mod at spærre denne adgang.

Der har været militære installationer i Arktis i mange årtier, både i Canada, Rusland og Grønland. I Grønland er den vigtigste militærinstallation den amerikanske "Thule Base", som i 2003 blev omdøbt til "Pituffik Space Base" for at afspejle stedets navn på inuk-



Det Arc7 isklassificerede russiske patruljeskib "Ivan Papanin" i Kolabugten. Foto: Nordflådens pressetjeneste.

tun. Den forfærdelige atomulykke dér i 1968 understreger de risici, atomvåben i Arktis udgør.

Arktis har været relativt frit for stormagternes konkurrence. Der er uløste territoriale tvister vedr. Nordpolområdet uden for de 200-miles eksklusive økonomiske zoner. Ergo: kun et teoretisk spørgsmål, da isdækket stadig vanskeliggør udvinding af råstoffer fra havbunden.

Norge og Rusland har en lang historie med samarbejde i Barentshavet, og samarbejdet i Arktisk Råd gik godt op til starten af Ukraine-krigen. Rusland, den største arktiske nation, er siden i praksis blevet udelukket, stoppet sit økonomiske bidrag og truet med fuldstændig tilbagetrækning. Et Arktisk Råd uden Rusland giver ikke megen mening, da

det i så fald kun vil dække halvdelen af Arktis, men alligevel lægges der planer om det.

Præsident Trump har sat sig som mål at sikre amerikansk dominans i Arktis, hvilket har givet anledning til kritiske diskussioner om risikoen ved militarisering. Denne har ingen rationel begrundelse og er ikke i nogens interesse, ikke engang USA's. Alligevel bakker EU (og Danmark og Norge) af uransagelige årsager Trumps aggressive politik op. Man skulle tro, det var løgn, men det er det desværre ikke.

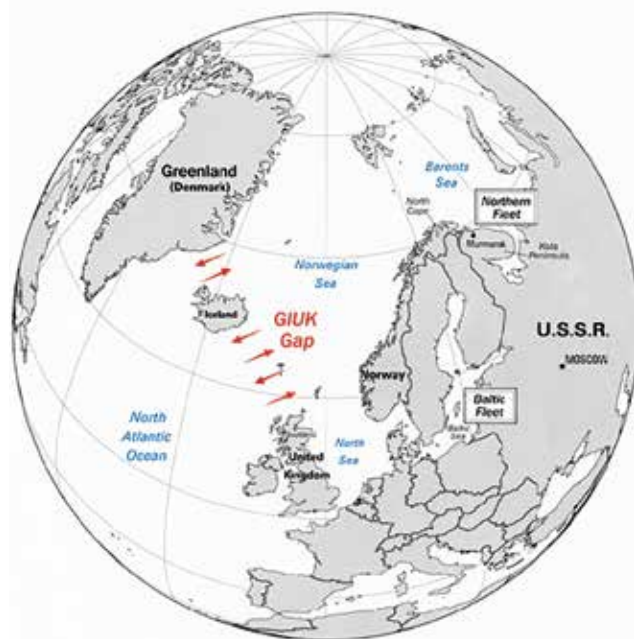
(forkortet af redaktionen).

Den fulde artikel kan læses på www.waagstein.com

Foto fra www.waagstein.dk



Kinesiske containerskibe passerer gennem den russiske arktiske sejlroute i 2023. Foto: Rosatomflot.



Kort over det såkaldte "Grønland, Island, Storbritannien Gab". Illustration fra wikipedia.

Kongehuset og kunsten

Af John Poulsen

■ Statens Museum for Kunst (SMK) viser i øjeblikket en stor og flot udstilling med arbejder af væveren Anna Thommesen (1908–2004). Det er lykkedes museet at samle over 40 af hendes vævninger, og heriblandt de fire som er blevet indkøbt til ophængning i offentlige bygninger. En af dem er udsmykningen til Roskilde Domkirke, som består af et antependium, altertæppe, knæfald og brudetæppe.

Historien bag denne udsmykning er, at menighedsrådet i 1973 spurgte Statens Kunstfond, om den ville bekoste en alterudsmykning, efter at kirken var blevet restaureret. Svaret var positivt, og fonden forslag at Anna Thommesen skulle udføre opgaven, selv om hun var ateist. Menighedsrådet godkendte hendes udkast, og udsmykningen blev indviet i 1977. Året efter bestilte man yderligere et brudetæppe.

Om udsmykningens videre skæbne står der i udstillingskataloget, at ”i 1978 opstår der en kontrovers, da dronning Margrethe 2. ønsker at udskifte AT’s værk med et antependium designet af hende

selv og udført af hendes mor, dronning Ingrid, i anledning af en mindehøjtidelighed for Frederik 9. AT protesterer med henvisning til ophavsretten og får støtte fra både Kunstfonden og pressen. Kongehuset trækker ønsket tilbage.” Hermed skulle man tro, at sagen var slut, men det var den ikke, tværtimod.

I 1989 lavede domkirken en prøveophængning af dronningernes antependium. Anna Thommesen reagerede ved at sende et brev til Kunstfonden og gjorde opmærksom på, at det var en samlet udsmykning, og hvis noget blev dækket eller fjernet, ville hun fjerne hele udsmykningen. Det Særlige Kirkeråd mente også, at udskiftningen ville ødelægge helheden.

På den baggrund meddelte menighedsrådet, at det ville bede dronningen om yderligere at lave et altertæppe og knæfald, så det kunne blive en helhed, hvorefter de to udsmykninger kunne skiftes til at være fremme. Menighedsrådet udtalte, at det ikke var dets hensigt at kræve AT’s oplysningsret. Det var dets opfattelse at kongehuset havde særlige rettigheder i domkirken, en påstand som ikke ville holde i



Udsmykning af Roskilde Domkirke, 1977. Foto: Ruben Blædel.

byretten. Planen blev opgivet efter biskoppens indgriben, og dronningen opgav den også.

Da dronning Ingrid i november 2000 skulle bisættes, blev antependiet imidlertid hængt op igen, og der blev også brugt et andet altertæppe uden at underrette Anna Thommesen eller kunstfonden. Som undskyldning brugte menighedsrådet, at altertæppet skulle renses og ville komme tilbage. Dronningernes ophængning var der indtil Hellig Trekonger den 6. januar 2001.

Der blev ro om sagen indtil 2006, hvor kejserinde Dag-

mar skulle bisættes i kirken. Da blev dronningernes antependium igen anbragt og altertæppet dækket. Menighedsrådet beklagede, at Anna Thommesens ophavsret var blevet krænkede, efter at pressen havde skrevet om det, og hendes mand, Erik Thommesen, havde skrevet en harmdirrende kronik i Politiken, hvori han kaldte det en åndelig vandalisme.

Der skulle så gå 12 år, før der igen blev ballade. Menighedsrådet meddelte i 2018 arvingerne, at man ville udskifte udsmykningen, fordi altertæppet var slidt, plettet

af altervin og bleget af solen. Samtidig spurgte det, om arvingerne var interesseret i at få udsmykningen. Arvingerne protesterede, og sagen gik i sig selv endnu en gang.

Slutningen på historien er, at kirken i 2021 meddelte, at man fremover i julemåneden ville skifte Thommesens udsmykning ud med dronningernes. Igen tog pressen sagen op, og i Information skrev Georg Metz om dronningens antependium, at ”selv på kort afstand minder de gnidrede motiver om sofapuder”, og han opfordrede dronningen til at trække sin husflid tilbage. Samtidig anklagede han menighedsrådet for periodisk at øve ”hærværk mod Anna Thommesens tidløse alterbeklædning”.

Åbenbart orkede arvingerne ikke længere at protestere, men vi kan glæde os over, at udsmykningen nu kan ses på Statens Museum for Kunst og fra marts 2027 igen i domkirken, men desværre ikke i julemåneden.

Statens Museum for Kunst. Anna Thommesen – Vævninger Sluttes 16. august og derefter på Holstebro Kunstmuseum 26.9.–28.2. 2027.

Norske valgdage

Af Margit Andersen

■ Engang var valgdage næsten en slags højtider, hvor vælgerne gik til stemmeurnerne iført pænt søndagstøj, og hvor der forinden havde været ført en valgkamp, der handlede om politik. I dag har det sidste udkastet sig til en slags forsimplet overbudspolitik og underholdning, som i TV 2’s udsendelse ”Højskolen”, så alene af den grund er det rart at gå lidt tilbage i tiden, men ikke mindst fordi norske Jan Kjærstad skriver så godt om den.

Meget betids har han barslet med en roman, der netop hedder ”Valgdage”, og som fortæller en udviklingshistorie om en mand og et land, hvor individualisme og egoisme efterhånden er trådt i stedet for fællesskab og solidaritet. Ledetråden i hans store vævning er

de seks mest væsentlige norske valg i tiden fra 1965 til 2017, hvoraf afstemningen om medlemskab af EU er et af dem.

På omslaget er der et fotografi af en flok mennesker i pænt tøj, de skal nok til valg, og midt i billedet står en smilende dreng i det stiveste puds. Det må være Einar, der er romanens fortæller. Hans far er ølkusk og har sværget evigt huld og tro til Arbeiderpartiets legendariske formand Einar Gerhardsen og opkaldt sin søn efter ham. Samme Gerhardsen bliver også betydningsfuld for lille Einars videre færd i livet, da han forærer drengen en sød og saftig blomme samt en hel femøre.

Da Einars klasse skal til København og i Zoologisk Have, kan han ikke komme med. Den slags luksus har familien ikke råd til. Klassen kommer

tilbage og fortæller til Einars misundelse begejstret om, at de har set et næsehorn. Først mange år senere lykkes det ham selv at få den oplevelse, endda ude i den frie natur.

I klassen får han tre venner og de danner et socialdemokratisk broderskab og fastholder livet igennem, uanset deres sociale status, at stemme på Arbeiderpartiet. Det er disse fire, der mødes på de seks valgaftener: Sixten, der først læste til læge, men vælger sjælen frem for legemet og i stedet bliver præst, Toravil bliver finansadvokat, Boris bliver kunstner og Einar – Ja, han bliver aktiespekulant.

Man kan så spørge sig selv om, hvordan pokker arbejderdrengen finder på det, og svaret begynder med mødet med Gerhardsen. Einar fik via blommen og femøren smag

for penge og de goder man kan få for dem og finder ud af, at med spekulation i aktier kan man tjene penge uden at røre en finger. Det giver mulighed for, at man i stedet for at knokle som hans far kan beskæftige sig med det, der interesserer én. For hans vedkommende er det at lade tankerne løbe frit, at reflektere og at bruge den syvende sans: hukommelsen.

Han har fingerspitzgefühl og tjener rigtig mange penge i al stilfærdighed. Undertiden kan han gribes af skyldbevidsthed, men den undertrykker han ved at stifte ”Den usynlige hånd”, der hemmeligt støtter iværksættere, som han snuser op på sine bilture rundt i det prægtige Norge, der skummer floden uden at kere sig om den nød og elendighed, der hærger mange steder på jorden.

Men man siger jo, at lykken ikke er gods eller guld, og privat går det op og ned for Einar med forhold, der ikke holder, og et der måske gør det. Indimellem dummer han sig, når han kryber frem fra sit skjul og spiller krøsus, og økonomisk laver han også en fejlregning, da han investerer i solceller, men han vinder det tabte ind ved at droppe den sidste rest af idealisme og gå over til at sætte sine penge i olie, ligesom Norge, og i vabenteknologi.

Valget i 2017 bliver en nedtur for Arbeiderpartiet, men en optur for Einar, der ikke mangler noget, ikke en gang det, der ikke kan købes for penge.

Jan Kjærstad: Valgdage Oversat af Anne Matthiesen Gyldendal. 496 sider. 300 kr.

Fredens pris

Af Margit Andersen

■ Med ”De forbandede år – Fredens pris” har Anders Refn nu afsluttet sin trilogi om Danmark under besættelsen. Første del foregik fra 1940 til 1943, anden del derfra til 1945, og den sidste går, som det fremgår af titlen, et par år længere frem med skildringen af retsopgøret og de spor, krigen har efterladt sig.

Filmene, der tilsammen varer godt syv timer, skildrer et stykke danmarkshistorie set gennem en familie. Overhovedet er Karl Skov, der er en self-made elektronikfabrikant af den gamle, patriarkalske type, der vil det bedste for sin familie og sine ansatte.

Da fabrikken som følge af krigen mister sit engelske kundeunderlag, må han modvilligt acceptere at levere varer til tyskerne i stedet for, og på et tidspunkt også at disse overtager styringen af fabrikken. Han ser ingen anden udvej, og det er jo også den officielle linje, at vi skal samarbejde med tyskerne. Hans kone, Eva, er dybt uenig med ham, og det kommer til at slide kraftigt på deres forhold.

Inden for familiens rammer samles forskellige holdninger



Foto: Vibeke Tuxen Winding

for at give et billede af en tid, hvor der efterhånden opstod stadig større splittelse i samfundet i forhold til tyskerne. En søn bliver nazist, en anden bliver modstandsmand og kommunist, og en datter forelsker sig i en tysk soldat.

Karl Skov forsøger efter bedste evne at få firmaet og familien til at hænge sammen, men nu er vi altså nået til 1945 med befrielsen og hvad dermed følger. Han er godt klar over, at hans sti ikke ser ren ud og prøver at gå i flyverskjul i Sverige, men den går ikke, og han bliver udleveret til retsforfølgelse i

Danmark. I første instans bliver han idømt en fængselsdom, næste gang bliver den gjort betinget og i sidste instans bliver han frikendt, mens andre får strenge straffe, og nogle bliver henrettet. Det følger det kendte mønster, at man hænger de små og lader de store gå.

Sønnen, Aksel, der er blevet kommunist og en tid har til opgave at hente moskvaguld i Sverige – for at man skal vide, hvad det er, består det i små guldbarrer med indridset hammer og segl! – kommer i konflikt med partiet og bliver ekskluderet.

Hermed kommer vi ind på et troværdighedsproblem i filmen, der gør den lidt latterlig. Så kan man indvende, at den jo er historisk fiktion, men når Karl Skovs anklager tydeligvis er Carl Madsen, og den politiske leder af BOPA er Børge Houmann, så må man kunne forlange, at filmen i et vist omfang forholder sig til virkeligheden. F.eks. ikke lader en lille håndfuld partifolk ekskludere Aksel i et lokale på Land og Folks redaktion, og at der på et BOPA-møde ikke hænger kommunistiske valgplakater fra 1930'erne.

Bortset fra tidsfejlen, så var de fleste BOPA-medlemmer som bekendt ikke kommunister. Det er også primitivt, at lade kommunisterne som gruppe fremstå som en flok aggressive bøller, der kun kan udtrykke sig i højtråbende fraser og ikke har andet i hovedet end at få magten i landet.

En anden svaghed i filmen er historien om Evas forlibelse i en svensk kunstmaler. Det udarter til en parodi, da de, under indkøb af tøj til ham for hendes penge, giver sig til at tale om Sartres eksistentia-lisme. Klart nok noget med frie valg og den slags, men ikke på det tidspunkt og på det sted.

Det er ærgerligt, at et tema, der bærer kimen til at kunne være blevet en interessant og vedkommende historie, ikke er lykkedes bedre. Ikke mindst i betragtning af de fine skuespilpræstationer, der leveres af Jesper Christensen som Karl Skov og Bodil Jørgensen som Eva, og i øvrigt af alle de medvirkende.

De forbandede år – Fredens pris
Instruktion Anders Refn
Manuskript Anders Refn og
Jesper Christensen

Sameproblemet i Norge

Af Margit Andersen

■ Da Norge skulle i gang med at opbygge sig til en selvstændig stat i 1905, opstod der det hidtil upåagtede problem, at befolkningen ikke var så homogen, som man kunne ønske sig. Den nordligste del af landet var beboet af menne-sker, der så anderledes ud, talte et andet sprog og havde en anden kultur og religion end nordmændene sydpå. De blev betragtet som et fremmedelement, der tilhørte en laverestående race. Det måtte der gøres noget ved, og det blev gjort med love, dekretter og forordninger, men uden fysisk vold.

De mennesker, der levede deroppe, var samerne, der ernærede sig med rensdyravl, jagt og fiskeri. Deres religion og ritualer blev forbudt, de skulle have norske navne, og det officielle sprog, også i

undervisningen, blev norsk. Kort sagt skulle de assimileres. Man gik så vidt, at man tilbød nordmænd sydfra skattefrihed, hvis de ville bosætte sig deroppe.

Blodig eller ej, så er sådan en proces smertefuld, og det er det Kathrine Nedrejord fortæller om i ”Sameproblemet”, der både er en familiehistorie og et vredt kampskrift. Så vredt at hun undertiden må bruge store bogstaver. Skurken er den norske stat, selv om de tanker der lå bag ikke blev opfundet af den.

Romanen begynder imidlertid i nutiden og et helt andet sted, nemlig i Frankrig, hvor fortælleren, Marie, der er same, har boet i flere år og arbejder som freelance-journalist. Hun er gift med en franskmænd og nybagt mor til en datter. Via sin uddannelse har hun geografisk bevæget

sig længere og længere mod syd og samtidig væk fra sin familie og sin baggrund.

Hendes ambition er at skrive en roman, men det første forsøg bliver negativt modtaget af forlæggeren, der havde ventet sig noget andet, og oven i det kommer meddelelsen om, at hendes bedstemor er død. Det sidste bliver anledning til, at hun lidt modvilligt rejser tilbage til Sameland, eller Sápmi, for at deltage i begravelsen. En rejse uden returbillet, der ikke blot genforener hende med familien, men også går tilbage til hendes barndom og til slægten bagud i tiden. Det sætter mange tanker i gang hos hende om identitet og tilhørsforhold, for hun oplever nu, at det er i det miljø hun fravalgte, at hun inderst inde hører til.

Ønsket om at skifte identitet havde udgangspunkt i,

at racismen stadig trivedes under Maries opvækst, og at man måtte skjule sine rødder, hvis man ville undgå at blive set ned på af nordmændene. Modsætningen hertil er kærligheden til og respekten for de samme rødder. Kærligheden til sproget og den litterære tradition, der var den mundtlige fortælling, som afspejles i hverdagslivets samtaler. Man konverserer ikke som i Frankrig, men fortæller løs med afstikkere til hist og pist og uden at veje ordene.

Kvinder og mænd er ligeberettigede, og mange af kvinderne er stærke personligheder, som Maries mor og ikke mindst den afdøde bedstemor, der også var ”sanddrømmer”, altså synsk, og desuden kunne helbrede med håndspålæggelse. Historien om hende fylder med god grund en hel del.

I løbet af opholdet gør Marie sig mange tanker om, hvor og blandt hvem hun hører til og hvorfor. Efter begravelsen bestiller hun en billet tilbage til Frankrig, men har endnu ikke fået afklaret med sig selv, om hendes datter skal arve hendes rødder og den dermed forbundne splittelse.

”Sameproblemet” er på samme tid en varm og kærlig roman og en rasende debatbog om undertrykkelsen af en oprindelig befolkning, der nærmer sig en kulturudslutelse. I 2024 blev der i Norge i den anledning udarbejdet en ”Sandheds- og forsoningsrapport”, som forfatteren ikke giver meget for.

Kathrine Nedrejord:
Sameproblemet
Oversat af Sara Koch
Gads Forlag. 400 sider. 300 kr.

Kulturliv

Film værd at se

It was just an accident
The Secret Agent

Æres-Bodil

Årets Æres-Bodil blev velfortjent givet til skuespilleren Jesper Christensen (f. 1948). Det blev bl.a. begrundet med, at "han har markeret sig som en skuespiller, der er gået egne veje og alligevel er blevet folkeeje", og at "han har i årtier været en af dansk films mest eftertragtede skuespillere, og få har som ham inkarneret et nærvær, en autenticitet og en skæv charme, gerne krydret med en loyalitet med arbejderklassen, som aldrig har klinget falskt".

Han har altid hæget om sit privatliv, så man har ikke kunnet læse om ham i sladderbladene. Til gengæld har han ikke lagt skjul på, at han står til venstre og sluttede sin takketales med "Ned med monarkiet".

Jesper Christensen, der i år været aktiv filmskuespiller i 50 år, har tidligere fået 5 Bodilpriser, bl.a. for sin rolle som Kaj i Per Flys film Bænken, der uden tvivl er hans fineste præstation. Det var derfor ikke tilfældigt, at det var Per Fly, der overrakte han statuetten, og sagde, at han har "en skarp bullshit-detektor" og "er et godt menneske".

Udstillinger værd at se

Arbejdermuseet: Leif Sylvester – Friheden flyver. Sluttes 2.8.26.

Arken: Kenneth Rasmussen: For helvede mand. Sluttes 26.4. Davids Samling: Rørbye og Bindesbøl. Rejsen til Konstantinopel. Sluttes 23.8.

Designmuseum Danmark: Japans moderne plakater og japanske træsnit af Hokusai. Sluttes 9. 8.

Fåborg Museum: Planteferber – Verden i vindueskarmen. Sluttes 6.9.

Glyptoteket: Palmyra udstilling. Permanent.

Heerup Museum: Farshad Farzankia & Henry Heerup. Sluttes 30.8.

Hirschsprung: Hanna Hirsch Pauli – Kunsten at være fri. Sluttes 16.8.

Holstebro Kunstmuseum: Sfærisk – Kirsten Klein 80 år. Sluttes 30.8.

Horsens Kunstmuseum: Erik A. Frandsen – Hjemfald. Sluttes 25.10.

Johannes Larsen Museet: En dag på stranden. Sluttes 3.5. Kastrupgård: Den grafiske samling. Sluttes 7.6.

Kunstmuseum Brandts: Rosa sejl. Svensk modernisme fra Moderna Museet. Sluttes 16.8.

Københavns Museum: Julie Rønnow og Julie Boserup. København i lys og skygge. Sluttes 16.8.

Museet for religiøs Kunst: Den kulørte melankoli. Knud Odde og Rouault. Sluttes 14.6.

Museum Jorn: Per Kirkeby. Overvejelser og iagttagelser. Sluttes 21.6.

Ordrupgård: Café society. Kunst og fællesskaber i Paris, 1865-1914. Sluttes 31.5.

Ribe Kunstmuseum: Jens Juel. Under huden. Sluttes 25.5.

Skagens Museum: Hos mig – Skagensmaleren Viggo Johansen. Sluttes 6.4.26.

Statens Museum for Kunst: Anna Thommesen – Vævninger. Sluttes 16.8.

Storm: Det var en anden tid. Sluttes 30.8.

Sorø Kunstmuseum: Ebba Carstensen – At se ud af hovedet. Sluttes 14.6.

Tønder Kunstmuseum: Eksperimenternes tid – Dansk modernisme. Sluttes 1.9.

Vendsyssel Kunstmuseum: Vibeke Mencke Nielsen: En streg i sandet. Sluttes 25.5.

Vejen Museum: Kawaii Nostalgi. Fra Japan til Pippi. Sluttes 10.9.

Øregård: Dansk Art Deco. Den danske modernisme. Sluttes 30.8.

ANNONCER

25/4 Mariann Larsen 80 år

En hilsen fra DKP afdeling Vest med tak for et godt kammeratskab og altid gode indspark i debatterne.

Redaktionen på KOMMUNIST

ønsker Mariann tillykke med de 80 år og takker for den store indsats på bladet

Kontoraktivisterne hejser det røde flag og ønsker

Tillykke til Mariann

Birgit Hagelberg 90 år

– den sejeste kvinde og stadig skarp!

Fam. Carlsson

Kære Birgit

Kæmpe tillykke med de 90 år den 29/3.

Kammeratlig hilsen
Vestegnen afdeling

1. maj i Fælledparken

DKP er at finde på
Rød 1. maj i Fælled-
parken, hvor vi har bod.

**Husk at 1.maj annoncer
skal være os i hænde
inden 16.april 2026
på kommunist@
kommunisterne.dk**

Nej til oprustning og EU-hær

DKP København holder traditionen tro 1. maj møde i
Kadæskan, Murerstiftelsen, Murergade 8, Kbh. N kl. 8-12.

Kaffe og morgenbrød – drikkevarer

Taler og musik

Lotteri

Gerne tilmelding til Hjørdis på sms 22159760

DKP Indre by/Nørrebro

Bladfond februar-marts 2026

Nordvest.....	520,00
Fyn/Langeland	200,00
Per Eriksen	400,00
Sonja Erhand	50,00
Erik B. Gissel	100,00
Peter K. Christiansen	600,00
Henrik K. Hansen.....	400,00

I alt

2.270,00



Knud Jespersen 100 år

Søndag den 12. april 2026 ville Knud Jespersen
være fyldt 100 år. Det markerer DKP ved gravstedet
på Vestre Kirkegård på dagen kl. 12.00.

Gravstenen ligger ved søen, kaldet "Det røde hav", ikke
langt fra kapellet, hvor der er mulighed for at parkere.

Der vil blive holdt tale af DKP's formand,
Rikke G.F. Carlsson, og lagt blomster.

Alle er velkomne.

Kæmpe Revolutionsfest

Lørdag den 18. april

i 3F København, Peter Ipsens Allé 25

Tale ved Cubas ambassadør Ana Maria Chongo.
God danseglad latinamerikansk musik
– med gruppen "Urubamba"

Billetter koster 175 kr. og kan købes gennem hjemmesiden
cuba-venner.dk

I år er det 67-året for den cubanske revolution.
Sæt X i kalenderen!



Bogcaféen Rød Blok

Frederikssundsvej 82,
Åbent mand.-torsd. 12-16

Flere eksemplarer af
**Knud Jespersen – en søn
af arbejderklassen**
til 150 kroner.

OK26 – et tegn på tandløshed

■ Den nye offentlige overenskomst er blevet præ-senteret som et ansvarligt og balanceret resultat. Men aftalen kan i bedste fald beskrives som forsigtig og i værste fald som utilstrækkelig i forhold til de udfordringer, den offentlige sektor står overfor.

Lønrammen er for ringe. Selvom en samlet stigning på omkring 8 procent over tre år umiddelbart kan lyde fornøftig, udhules den af inflationen. Mange offentligt ansatte vil reelt ikke opleve en mærkbar forbedring i deres købekraft. Tillige vil lønrammen ikke formå at indhente løntab og efterslæb.

De offentligt ansatte var i gennemsnit løftet 2,86% i løn årligt for perioden 2021–2025. I samme periode har den gennemsnitlige årlige inflation været 3,62%. Det betyder et reallønsfald på ca. 0,76% årligt eller 3,8% for perioden. Det kan de ansatte sagtens genkende i deres hverdag.

Med OK 26-forliget og aftalen om lønstigninger

for perioden 2026–2029 på 8,27%, vil de første 3,8% dermed være ædt op af tidligere års reallønstab. Det efterlader en mulig stigning på 4,47% over en treårig periode – uden at fratrække en forventet inflation, som kan stige på grund af USA's krig mod Iran. Købekraften udhules med det indgåede forlig.

Del og hersk

Fordelingen af midlerne er også et konfliktpunkt. Måltrettede puljer til udvalgte grupper kan umiddelbart virke som en løsning på specifikke udfordringer. Men når nogle faggrupper tilgodeses, sker det i praksis på bekostning af andre. Det udfordrer den solidariske grundtanke, som historisk har været et bærende element i den danske fagbevægelse, og risikerer at skabe øget fragmentering på tværs af professioner.

Konflikten forstærkes af, at lønstigningerne beregnes procentuelt. For de lavtlønnede – typisk ansat på 3F's og FOA's overenskomster

– betyder den procentuelle stigning, at der opstår en stigende økonomisk skævhed mellem top og bund. En DJØF'er med en årsindkomst på 750.000 får mere ud af en stigning på 8,27% end en SOSU-hjælper med 350.000. Tages inflationen med, er sandsynligheden for reallønsfald for de lavtlønnede markant højere.

Desuden er flere af de nye "rettigheder" ikke reelle. F.eks. afhænger ekstra omsorgsdage af ledelsens godkendelse, undtagen på statens område. Det betyder, at forbedringerne i praksis kan variere betydeligt fra arbejdsplads til arbejdsplads. Det skaber ikke ensartede vilkår.

Strukturelle udfordringer

Accepten af en treårig overenskomstperiode i en tid præget af økonomisk usikkerhed, stigende inflation og hastige ændringer i arbejdsmarkedet reducerer mulighederne for at justere kursen undervejs. Viser lønudviklingen eller arbejdsvilkårene sig

at halte yderligere bagefter, er der få handlemuligheder. Fleksibilitet bliver den enkeltes problem uden at give reel handlefrihed.

Fraværet af strukturelle løsninger ses i, at det offentlige kæmper med massiv arbejdskraftmangel, stigende arbejdspress samt voksende krav til kvalitet og effektivitet. OK 26 adresserer disse udfordringer perifert, men leverer ingen svar. Lønpuljer og mindre justeringer kan ikke løse problemer, der er forankret i arbejdsvilkår og organisering.

Samlet set fremstår OK26 som en aftale, der i højere grad administrerer status quo end adresserer de reelle problemer. Den leverer justeringer frem for løsnin-ger og fleksibilitet frem for fællesskab. I en tid, hvor det offentlige har brug for klare, langsigtede investeringer i både medarbejdere og arbejdsvilkår, virker det som en forpasset mulighed.

Er overenskomsten så tilstrækkelig? Svaret er et klart nej.

MMJ

De fandt lige 480 millioner

■ Der er aldrig penge nok, når der skal forhandles løn eller ydelser til de fattigste i Danmark, men når ammunitionsfabrikken i Elling i Nordjylland bliver omkring 480 millioner kroner dyrere end antaget, ja så findes der penge i statskassen.

Merudgiften bliver finansieret med midler fra en afsat reserve. En reserve, som åbenbart ikke er at finde til noget, der gavner befolkningen.

Forsvarsministeriet skrev i deres pressemeddelelse, at ammunitionsfabrikken bliver 480 millioner dyrere end planlagt, altså en merudgift til en fabrik, som skal producere granater.

Fabrikken er blevet dyrere, blandt andet fordi bygningsarealet skal være større på grund af risici ved eventuelle detonationer, skriver ministeriet.

Fabrikken i Elling skal producere granater og patroner i kaliber 5,56 og 7,62. Der er afsat cirka 8,6 milliarder kroner til fabrikken og til at opbygge Forsvarets ammunitionslagre.

Produktionen af ammunition til det danske forsvar blev tilbage i 1968 samlet på ammunitionsfabrikken Krudten i Elling. I 2008 blev fabrikken solgt med kæmpe fortjeneste til den spanske ammunitionsproducent Expal, og i 2020 lukkede fabrikken.

I efteråret 2023 meddelte forsvarsminister Troels Lund Poulsen så, at fabrikken nu igen skulle producere ammunition og tilbage på statens hænder.

– Jeg synes, at det er ærgerligt, at der er kommet en fordyrelse af projektet, men jeg noterer mig, at meromkostningerne kan afholdes



Foto fra TV2: RC

– Jeg synes, at det er ærgerligt, at der er kommet en fordyrelse af projektet, men jeg noterer mig, at meromkostningerne kan afholdes indenfor den afsatte reserve, siger forsvarsminister Troels Lund Poulsen.

indenfor den afsatte reserve, siger han i pressemeddelelsen.

Ærgerligt er et mild ord. Hvor er den folkelige debat om, hvor meget vi skal bruge på forsvar og angreb, om Danmarks interesser i at føre krige mod andre lande og dermed sætte den danske be-

folkning i en høj risiko som legitimt militært mål ifølge krigens regler. Politikerne skalter og valter med vores fælles skatteindtægt på død og ødelæggelse.

Krig og fred kommer ikke af sig selv – gør noget for freden.

RC

Fra notesblokken

v. Hardy Bengtsen

S-lobbyisterne

Den 1. marts trådte Københavns tidligere overborgmester Lars Weiss (S) ind på Urban Partners kontor i Nordhavn som ny direktør for byudvikling. Han skal dele direktørstolen med en anden tidligere overborgmester og socialdemokrat i København, nemlig Jens Kramer Mikkelsen. Flere tidligere socialdemokratiske borgmestre i hovedstadsområdet er de seneste måneder skiftet til stillinger som højt betalte lobbyister.

Krigens klimaeffekt

Krigen i Ukraine skaber enorme udledninger af drivhusgas. På fireårsdagen i februar havde den skabt 311 mio. tons CO₂-udledning. Det svarer til otte gange hele Danmarks årlige udledning. Rapporten kommer fra Initiative on Greenhouse Gas Accounting of War, som kortlægger Ukraine-krigens klimaeffekt år for år.

Dødsfald

Den amerikanske politiker Jesse Jackson døde i februar. Han var mere end nogen anden enkeltperson skyld i, at borgerrettighedsbevægelsen, der havde rødder i USA's arbejderklasse, blev forvandlet fra en folkelig massebevægelse mod racetisk undertrykkelse, til en "interessegruppe" i det Demokratiske Parti, og et redskab til social opstigning for dele af den sorte middelklasse. Jackson blev 84 år.

I strid med traktat

"Danmark har bundet sig til at arbejde for, at der bliver færre atombomber i verden. Mandag (d. 2. marts, red.) sagde den franske præsident, at han vil bygge flere, og kort efter meldte regeringen, at den vil være med i hans klub. Det hænger ikke sammen". (John Kieffer, pens. diplomat, i Berlingske)

Valgkuller

Onde tunger på Christiansborg siges at stå bag en tarvelig bagvaskelse af Lars Løkke Rasmussen. De påstår, at han går til psykiater, fordi han hører stemmer, der hele tiden siger: "Jeg vil være statsminister, jeg vil være statsminister, jeg vil være statsminister".

100-året for Knud Jespersens fødsel markeres

■ Den 12. april er det 100-året for Knud Jespersens fødsel, og det vil blive markeret (se annoncen side 14). Selv om han kun blev 51 år, nåede han at være formand for Danmarks kommunistiske Parti i 19 år efter partisplittelsen i 1958 og satte sig dybe spor i partiet.

Den store respekt, der stod omkring Knud Jespersen, viste sig tydeligt ved mindehøjtideligheden, hvor regerings- og folketingsmedlemmer deltog sammen med repræsentanter

for fagbevægelsen og den internationale kommunistiske bevægelse.

På midtersiderne bringer vi Ib Nørlands tale ved mindehøjtideligheden i december 1977, hvor denne påviser den store betydning Knud Jespersen havde for partiet.

Hvis man vil vide mere om hans liv og virke, kan det anbefales at læse bogen "Knud Jespersen – En søn af arbejderklassen".



Knud Jespersen taler foran Christiansborg, november 1974.



I 1960 aflagde Knud Jespersen besøg i Kina og mødte i Shanghai Mao Tsetung. Om selve besøget kan man læse i artiklen "Samtale med Mao" i Knud Jespersen-bogen.



Foto: Ole Wildt og Finn Svensson



Mange mennesker var mødt frem for at fejre Knud Jespersen i Land Folks store sal på hans 50-års fødselsdag den 12. april 1976.



Knud Jespersen læser op af Land og Folk på folketingets talerstol 1976.



Ålborg 1956 under storstrejken.

Knud Jespersen

- Født den 12. april 1926 i Ålborg
- Medlem af Danmarks kommunistiske Parti 1942
- Arresteret af tyskerne i marts 1945 og sendt til Frøslevlejren
- Formand for Nordjysk Distrikt 1950
- Indvalgt i centralkomiteen 1952
- Formand for Lager- og pakhusarbejdernes Fagforening i Ålborg 1953
- Medlem af Ålborg Byråd 1954-59
- Valgt til partiformand 1958
- Indvalgt i folketinget 4. december 1973
- Død den 2. december 1977



Den kommunistiske folketingsgruppe samlet til møde i januar 1975. Gruppens medlemmer er: Hanne Reintoft, Jørgen Jensen, Freddy Madsen, Knud Jespersen, Ib Nørland, Kaj Hansen og Villy Fuglsang.